

Positionpaper NVVK – Rondetafelgesprek Implementatiewet herziene richtlijn consumentenkrediet

De NVVK

De NVVK is sinds 1932 de grootste branchevereniging voor financiële hulpverlening en levert een fundamentele bijdrage aan de bestaanszekerheid van mensen met financiële vragen en problemen. De vereniging zet zich in voor

- een verenigingsbrede kwaliteitsstandaard in de dienstverlening (de NVVK Belofte).
- kwaliteit van de lidorganisaties via het NVVK Kwaliteitskader
- vakmanschap van de 2.500 uitvoerende medewerkers bij de leden (via onder andere een online Kennisbank).
- het behartigen van de belangen van de lidorganisaties via lobbyactiviteiten.

NVVK-leden zijn kredietbanken, gemeenten en particuliere organisaties voor schuldhulpverlening of bewindvoering (Wspn en beschermingsbewind). Bij ons werk houden we de belangen van hulpvragers én schuldeisers in het oog. We maken met zoveel mogelijk (koepels van) schuldeisers werkafspraken over een efficiënt minnelijk schuldhulpverleningstraject.

Dit position paper is gebaseerd op de eerder gepubliceerde [consultatiereactie](#) van de NVVK op de Wet Implementatie herziene richtlijn consumentenkrediet.

Bijzondere positie Nederlandse kredietbanken

De NVVK omarmt de expliciete omschrijving in de implementatiewet van de grote maatschappelijke rol van kredietbanken in de schuldhulpverlening in Nederland. Terecht wordt in de [Memorie van Toelichting](#) (MvT) opgemerkt dat kredietbanken een dubbelrol hebben. Ze zijn enerzijds kredietverstrekker die als onderdeel van hun taak inwoners professioneel begeleiden en helpen met hun schulden. Anderzijds zijn kredietbanken onderdeel van de gemeente. Ze treden vaak op als schuldeiser als gemeente en vervullen in de zin van de CCDII dus een dubbelrol. Maar voor deze sociale kredietbanken is het verstrekken van krediet slechts een middel om financiële moeilijkheden op te lossen. Het werk gebeurt zonder winst oogmerk en garandeert een fatsoenlijke levensstandaard voor de kredietnemer. Dit is precies wat beoogd wordt in [overweging 81 van de preambule](#) van de CCDII.

[Artikel 14 lid 1 CCDII](#) (inzake herroepingsrecht gedurende 14 dagen van aangegane kredietovereenkomsten) botst mogelijk met de huidige uitvoeringspraktijk van gemeentelijke kredietbanken. Kredietbanken bieden veelal een totaalpakket van schuldhulpverlening. In de praktijk betekent het dat verschillende overeenkomsten worden afgesloten met een hulpvrager. We noemen hier bijvoorbeeld een schuldregelings-, stabilisatie-, krediet- en/of budgetbeheerovereenkomst.

Deze overeenkomsten vinden hun oorsprong bij voorkeur in een door of namens de gemeente afgegeven beschikking op grond van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs). De kredietbanken baseren zich hierin op de lokale beleidsregels zoals opgesteld op grond van de Wgs. In het licht van het wetsontwerp kan dit worden gezien als 'koppelverkoop'. Daarover is een expliciet verbod opgenomen in een nieuw artikel 7:60a BW. In de MvT is echter geen rekening gehouden met de consequentie van deze bepaling uit de CCDII. Deze consequentie belemmert effectieve hulpverlening. De positie van kredietbanken is geregeld in de Wft (art. 4:36 en 4:37 Wft). Deze

positie verandert niet en daardoor wordt de CCDII-richtlijn na implementatie ook van toepassing verklaard op gemeentelijke kredietbanken.

Zoals hierboven aangegeven achten onze kredietbanken dat onwenselijk. De kredietbanken zijn onderworpen aan lokaal toezicht en gedeeltelijk uitgezonderd van eisen uit de Wft. De regels uit Boek 7 BW lijken onverkort van toepassing en daardoor heeft deze implementatie ook direct effect voor kredietbanken. De oproep is daarom om de uitzondering voor gemeentelijke kredietbanken (uit art. 4:37 Wft) nu explicieter op te nemen. Kredietbanken blijven wat de NVVK betreft wel onderdeel van de CCDII-richtlijn in hun hoedanigheid als 'schuldadviesdienst'.

Verruim de definitie van schuldadviesdiensten

Voor de definitie van schuldadviesdiensten is in het wetsontwerp gekozen voor een verwijzing naar artikel 47 van de Wet op het consumentenkrediet (Wck), dat toeziet op schuldbemiddeling. De NVVK pleit voor een ruimere interpretatie van schuld- en adviesdiensten, conform de definitie van [artikel 3 sub 22 CCDII](#).

In die definitie is nadrukkelijk ingezet op 'onafhankelijke individuele bijstand van technische, juridische of psychologische aard'. Onze leden werken hard aan schuldhulpverlening die bijdraagt aan duurzame financiële gezondheid van hulpvragers. Die hulp is het meest effectief wanneer er, naast het regelen van schulden, ook aandacht is voor het inrichten van begeleiding en nazorg. Dit sluit aan op de afspraken die het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de VNG, Divosa en de NVVK hebben gemaakt over de basisdienstverlening.

Dit blijkt ook uit het Interdepartementaal Beleidsonderzoek ([IBO juni 2024](#)) naar een beter werkende schuldenketen. In de praktijk wordt al de beweging gemaakt die past bij artikel 3 sub 22 CCDII, maar het zou beter passen als dit terug te lezen is in de gekozen definitie van schuldadviesdiensten in het wetsontwerp.

De NVVK signaleert tevens dat deurwaarders, die zowel gerechtelijk als minnelijk incasseren, voor kredietverstrekkers op grond van de wet ook nog een derde positie kunnen innemen; die van schuldbemiddelaar. Hierdoor overlappen zakelijke, gerechtelijke en hulpverleningstaken elkaar. Deurwaarders mogen onder artikel 48 van de Wck schuldbemiddeling uitvoeren terwijl ze tegelijk kunnen opereren met een winstoogmerk. Artikel 36 lid 1 CCDII bepaalt dan weer dat dit slechts tegen beperkte kosten voor de consument mag.

Maar deze belangrijke bepaling is niet terug te vinden in het wetsontwerp. Het zal nog moeten worden toegevoegd in het voorgestelde artikel 7:68a BW. Wat de NVVK betreft: onze voorkeur gaat uit naar een aanpassing van artikel 48 Wck. De botsende belangen brengen als risico dat de borging van de fatsoenlijke levensstandaard niet meer de hoogste prioriteit is. De NVVK ziet dus liever een interpretatie van schuld- en adviesdiensten die niet enkel gestoeld is op een verwijzing naar art. 48 Wck, maar die de doelen en uitvoering van de CCDII centraal heeft staan.

Koop nu, betaal later

De NVVK verwelkomt dat de 'koop nu, betaal later' diensten onder de reikwijdte van de CCDII vallen. Het principe van deze betaalwijze, pas betalen na ontvangst, is in de kern niet onwenselijk. Tegelijkertijd zien onze leden dagelijks in de praktijk dat deze kredieten steeds vaker voorkomen in schuldenlijsten. Een schuld is met 'koop nu, betaal later' snel gemaakt. En deze schuld loopt snel op, mede door de hoge kosten bij gemiste betalingen. Deze problematiek is overigens slechts een

symptoom. Onze schuldhulpverleners zien dagelijks dat de groep mensen die deze vorm van krediet gebruikt om het einde van de maand te halen, groeit.

Dit ziet de NVVK als een zeer risicovolle inzet van kredietverlening. Dat mensen 'niet kunnen betalen' mag nooit een verdienmodel voor anderen worden. Hoe gaat het ministerie hierop toezien?

Registratieplicht

Het is goed om te zien dat de 'koop nu, betaal later'-kredieten onder de registratieplicht vallen. Dit zal in de praktijk bijdragen aan het voorkomen van problematische schulden en aan het beschermen van financieel kwetsbare consumenten tegen overkreditering. Tegelijkertijd zijn we benieuwd hoe deze registratie in de praktijk vorm krijgt.

De NVVK is bezorgd dat met de huidige manier van kredietregistratie de 'koop nu, betaal later' schulden een blinde vlek blijven. Dat komt allereerst door het minimum registratiebedrag, waarmee kleine aankopen met deze betaalwijze onder de radar blijven. Juist een stapeling van kleine aankopen bij verschillende kredietaanbieders kan leiden tot grote financiële problemen. Bovendien worden deze schulden vaak verergerd door hoge incassokosten, waarover niet transparant aan de voorkant wordt gecommuniceerd.

De voorwaarden en invulling van de registratieplicht die voortvloeit uit de CCDII worden wettelijk geregeld in het Wetsvoorstel stelsel kredietregistratie. Eerder [reageerden we al](#) op een consultatie daarvoor. Wij vragen het ministerie van Financiën om dit wetsvoorstel prioriteit te geven, aangezien het nauw verbonden is met de implementatie van deze richtlijn. We hebben daarin vooral aangegeven dat de gevoelde noodzaak om alle commerciële kredieten te registreren wat ons betreft ook maatschappelijke gevolgen heeft die onwenselijk zijn. Ondanks dat dit wellicht niet is toegestaan wordt de kredietwaardigheidstoets nu gereduceerd tot een vraag of er registraties zijn. Als de gevolgen zo groot worden ervaren is dan de registratie nog wel proportioneel?

Speciale aandacht voor minderjarigen en jongeren

De NVVK is tot slot blij om te lezen dat Nederland verder wil gaan dan de Europese richtlijn. Dat blijkt uit de passage in dit implementatievoorstel over een nationaal verbod op 'koop nu, betaal later'-dienstverlening voor minderjarigen. Om de problematiek die ontstaat door kopen op afbetaling effectief terug te dringen, zijn nieuwe regels alleen echter niet voldoende.

Juist jongeren zijn extra kwetsbaar voor de financiële problemen die kunnen ontstaan door gebruik van 'koop nu, betaal later'. Daarom is ook structurele inzet op financiële educatie nodig. De implementatie van de CCDII biedt hiervoor mooie kansen – benut die! Zodat jongeren in staat worden gesteld om verantwoord met verschillende kredietvormen om te gaan en weerbaar te zijn tegen nieuwe verleidingen.